

Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нь

(8 бүлэг, 48 зүйлтэй)

2019-06-06 батлагдаж, 2020-
01-01 дагаж мөрдөж эхэлсэн.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын зорилго

Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлыг хангах, хүний эрх, эрх чөлөө, төр, хуулийн этгээдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг гэмт халдлагаас хамгаалах, нийгмийн дэг журмыг бэхжүүлж, иргэний ухамсар, соёлыг төлөвшүүлэхэд оршино.

Баримтлах зарчим

- Хууль дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэх;
- Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил цогц, тогтвортой, уялдаа холбоотой байх;
- Төрийн байгууллага, албан тушаалтны шийдвэр гэмт хэрэг, зөрчил гарах шалтгаан, нөхцөлийг бүрдүүлэхгүй байх;
- Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэгжүүлэх арга хэмжээ судалгаа, шинжилгээ, шинжлэх ухаан, техник, технологийн орчин үеийн ололт, амжилт, шинэ мэдлэгт үндэслэсэн байх;
- Зардал, үр өгөөжийн хувьд үндэслэлтэй байх;
- Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн, хэрэгцээ, шаардлагад нь нийцсэн байх;

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж, хэрэгжүүлэх үндсэн чиглэл

- **Ерөнхий** (Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан, нөхцөлийг арилгахад чиглэсэн эдийн засаг, нийгэм, эрх зүй, зохион байгуулалт, хүмүүжлийн шинж чанартай нийтлэг арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий чиглэл гэнэ.)
- **Тусгай** (Тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан, нөхцөлийг арилгахад чиглэсэн цогц арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тусгай чиглэл гэнэ.)
- **Нэг бүрчилсэн** (Тодорхой этгээд гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор түүний зан үйл, ёс суртахуунд нөлөөлөх, түүнээс гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэж болзошгүй шалтгаан, нөхцөлийг арилгахад чиглэсэн цогц арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нэг бүрчилсэн чиглэл гэнэ.)
- **Соён гэгээрүүлэх** (Хүн, хуулийн этгээдийг гэмт халдлагаас хамгаалах, түүний улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх зорилго бүхий гэмт хэрэг, зөрчилд өртөх, хохирох эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн нөлөөллийн цогц арга хэмжээг соён гэгээрүүлэх чиглэл гэнэ.)

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч

- Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг **зохицуулах зөвлөл, салбар зөвлөл, дэд зөвлөл**, тэдгээрийн ажлын алба, түүний дарга, гишүүд;
- Хууль тогтоомжид заасны дагуу гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, хянан шийдвэрлэх, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа эрх бүхий төрийн болон нутгийн **захиргааны бүх шатны байгууллага**, тэдгээрийн харьяа байгууллага, нэгж, тэдгээрийн **удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтан**;
- Хууль тогтоомжид заасан эрх хэмжээний хүрээнд **өөрийн санаачилгаар**, төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж байгаа, эсхүл **тухайн ажилд оролцож байгаа хуулийн этгээд** холбоод, тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилго бүхий **иргэдийн зөвлөл**;
- Хууль тогтоомжид заасны дагуу гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцож байгаа **хувь хүн**.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх
талаар хуулийн этгээдийн нийтлэг үүрэг

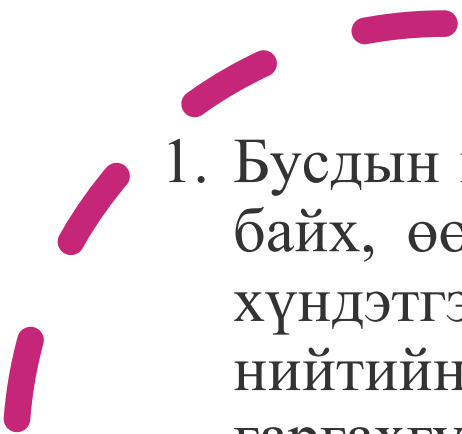

-
-
1. Байгууллагынхаа дотоодод болон үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүрээндээ гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан, нөхцөлийг илрүүлэх, арилгах талаар тодорхой арга хэмжээг авах
 2. Үйл ажиллагаа явуулж байгаа байршил, түүний ойр орчимд гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан, нөхцөлийг арилгах арга хэмжээг авах
 3. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор холбогдох хууль тогтоомжийг ажилтнууддаа мэдээлэх, сурталчлах

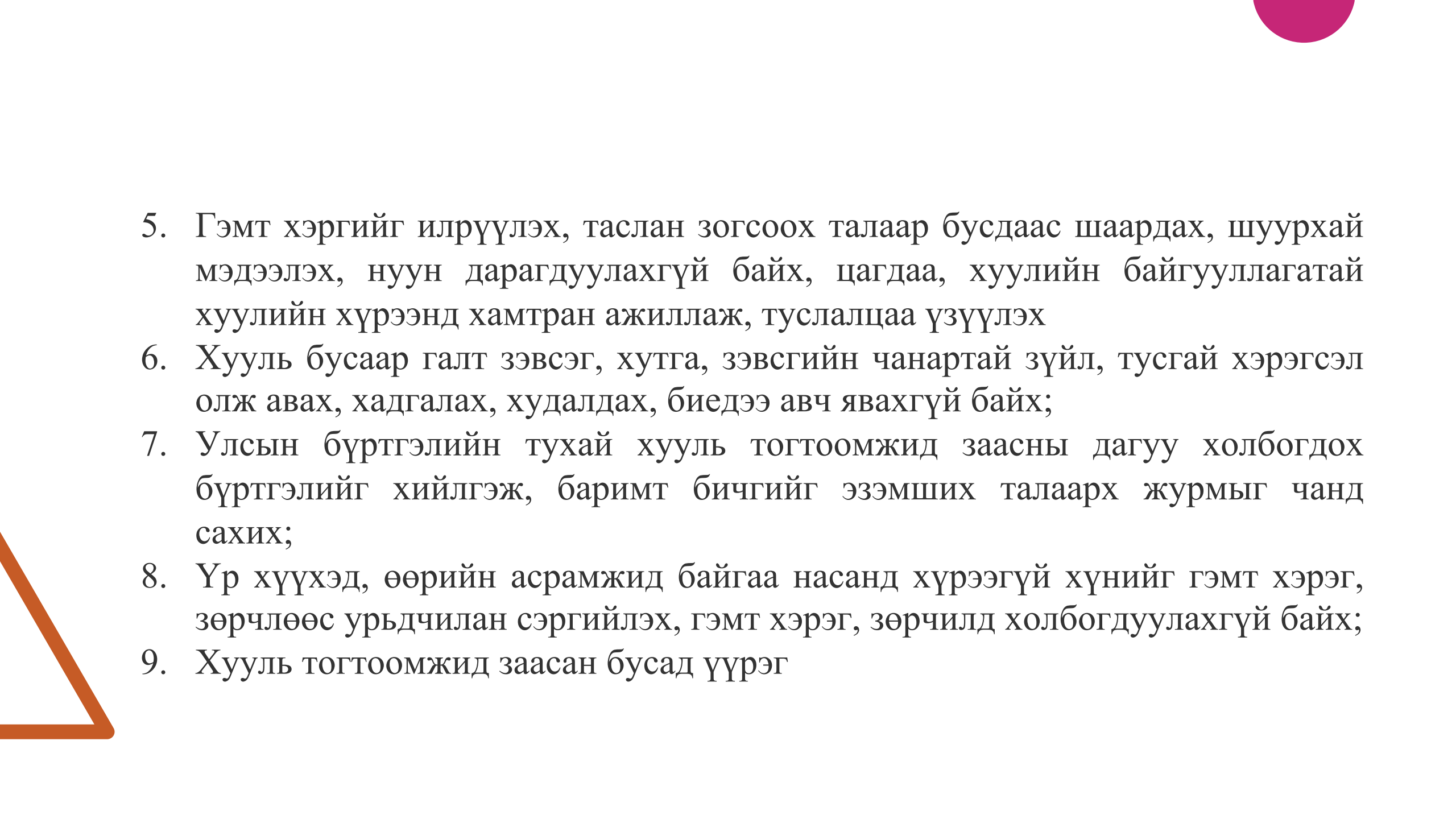
4. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилго бүхий хөтөлбөр, төлөвлөгөө, арга хэмжээ, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх
5. Барилга байгууламжийн гадна орчны аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор ашиглаж байгаа дүрс бичлэгийн техник, хэрэгслийг цагдаагийн байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд үнэ төлбөргүй холбох, шаардлагатай техникийн нөхцөл, боломжийг бүрдүүлэх
6. Хууль тогтоомжид заасан бусад үүрэг

Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан, нөхцөлийг арилгах, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэгдэхээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлж буй этгээдийн мэдэгдэл, зөвлөмж, шаардлагыг хүлээн авсан хуулийн этгээд түүний дагуу тодорхой арга хэмжээг авч, хариуг хугацаанд нь өгөх үүрэгтэй.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан
сэргийлэх талаар иргэний эрх, үүрэг

-
-
1. Бусдын нэр төр, алдар хүнд, эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хохироохгүй байх, өөрийн үзэл бодлыг илэрхийлэхдээ бусдын нэр төр, алдар хүндэд хүндэтгэлтэй хандах, гэмт хэрэг, зөрчилд бусдыг өдөөн хатгахгүй, олон нийтийн аюулгүй байдал, нийтийн хэв журмыг гажуудуулах үйлдэл гаргахгүй байх;
 2. Оршин суугаа нутаг дэвсгэртээ нийтийн хэв журам сахиулах талаар нутгийн захиргааны байгууллага, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам сахиулах байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа зохион байгуулалттай арга хэмжээг дэмжиж, сайн дураар оролцох;
 3. Гэмт хэрэг, зөрчлийн талаар олж мэдсэн зүйлээ холбогдох байгууллагад мэдээлэх;
 4. Гэмт халдлагаас өөрийн буюу бусдын амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгийг хуулийн хүрээнд хамгаалах;

-
5. Гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох талаар бусдаас шаардах, шуурхай мэдээлэх, нуун дарагдуулахгүй байх, цагдаа, хуулийн байгууллагатай хуулийн хүрээнд хамтран ажиллаж, туслалцаа үзүүлэх
 6. Хууль бусаар галт зэвсэг, хутга, зэвсгийн чанартай зүйл, тусгай хэрэгсэл олж авах, хадгалах, худалдах, биедээ авч явахгүй байх;
 7. Улсын бүртгэлийн тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу холбогдох бүртгэлийг хийлгэж, баримт бичгийг эзэмших талаарх журмыг чанд сахих;
 8. Үр хүүхэд, өөрийн асрамжид байгаа насанд хүрээгүй хүнийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, гэмт хэрэг, зөрчилд холбогдуулахгүй байх;
 9. Хууль тогтоомжид заасан бусад үүрэг

Иргэн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараах эрх эдэлнэ:

1. Олон нийтийн аюулгүй байдал, нийтийн хэв журам сахихыг бусдаас шаардах
2. Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан, нөхцөлийг арилгуулах тухай асуудлыг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд тавих, шаардах
3. Гэмт халдлагаас эд хөрөнгө, өөрийн болон бусдын амь нас, эрүүл мэндийг хуулийн хүрээнд хамгаалах
4. Хуульд заасан үүргээ биелүүлсний төлөө учирч болох эрсдэлээс хамгаалуулах
5. Хууль тогтоомжид заасан бусад.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх
ажилд иргэдийг татан оролцуулах

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхтэй оролцсон хүн, хуулийн этгээдийг урамшуулах;

Гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай мэдээллийг иргэдээс төлбөртэй авах;

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар олон нийтийн санал, санаачилгыг дэмжих;

Төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд олон нийтийн хөндлөнгийн хяналтын тогтолцоог бий болгох;

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр шийдвэр гаргахад **иргэдийн оролцоог хангах;**
Иргэдээс гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцох **баталгааг хангах;**
Нийтийн хэв журмыг сахиулах зорилгоор олон нийтийн байцаагчийн үүрэг гүйцэтгүүлэх.

ОЛОН НИЙТИЙН ЦАГДАА

Олон нийтийн цагдаагийн эрх зүйн байдал, түүнд тавигдах шаардлагыг тодорхойлж, олон нийтийн цагдаагийн **гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, нийтийн хэв журам хамгаалах** ажилд оролцохтой холбогдон үүссэн харилцааг Олон нийтийн цагдаагийн дүрмээр зохицуулж байна.

Олон нийтийн цагдаад тавигдах шаардлага:

- ❑ 20 нас хүрсэн, ял шийтгэлгүй Монгол Улсын иргэн
- ❑ Бүрэн дунд ба түүнээс дээш боловсролтой
- ❑ Сэтгэц, эрүүл мэндийн үзлэг, бие бялдрын сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн байх

Иргэд, байгууллагаас төлбөртэй мэдээлэл авах үнэлгээний жишиг

№	Үнэлгээний жишгийн шалгуур	Мөнгөн дүн /төгрөгөөр/
1.	Гэмт хэрэг үйлдэхээр бэлтгэж байгаа, завдсан, эсхүл үйлдсэн тухай мэдээлэл	50,000-2,000,000 төгрөг хүртэл
2.	Арван хоёр жилээс дээш хугацаагаар хорих ял оногдуулахаар заасан илрээгүй хүнд гэмт хэргийн тухай мэдээлэл	5,000,000 төгрөг хүртэл
3.	Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай, террор үйлдэх, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис, хүн худалдаалах гэмт хэргийн тухай мэдээлэл	5,000,000 төгрөг хүртэл
4.	Эрэн сурвалжлагдаж буйтүүх, соёлын хосгүй үнэт, үнэт дурсгалт зүйл, бусад эд зүйлсийн тухай мэдээлэл	2,000,000 төгрөг хүртэл

**ХУУЛЬ ТОГТООМЖ
ЗӨРЧИГЧИД ХҮЛЭЭЛГЭХ
ХАРИУЦЛАГА**

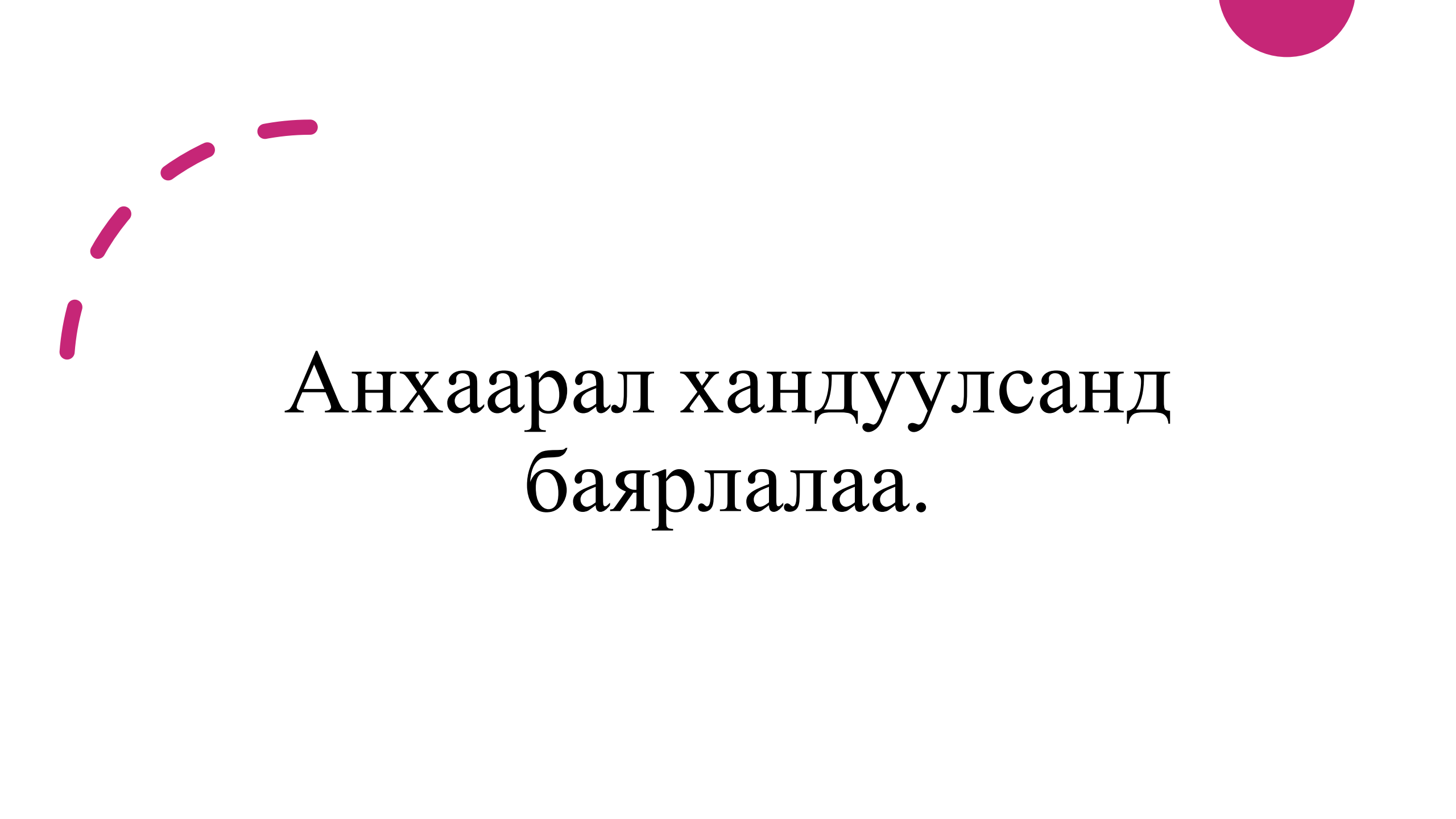
-
-
- Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол **Төрийн албаны тухай хуульд** заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.
 - Хүн, хуулийн этгээдийн гаргасан зөрчилд **Эрүүгийн хууль**, эсхүл **Зөрчлийн тухай хуульд** заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй бол хүнийг нэг зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

Зөрчлийн тухай хуулийн 5.9 дүгээр зүйл

Анхаарал хандуулсанд
баярлалаа.